

Особливості написання твору-есе

Українська мова. 10 клас.

Контрольне есе №1

Есе, есей

- **Есе, есей** (з фр. – проба, спроба, нарис) – жанр художньо-публіцистичної, науково-популярної літератури. Характеризується вільним, не обов'язково вичерпним, але виразно індивідуалізованим трактуванням теми.
- **Есе** – невеликий за обсягом твір, що має довільну побудову, у якому автор висловлює власні думки та враження з конкретного приводу чи питання щодо конкретного явища чи предмета. Есе не претендує на вичерпну відповідь чи категоричну позицію відносно предмета висловлювання.

Поради щодо написання есе:

1. Усвідомити мету написання, яка полягає в тому, що ви повинні переконати того, хто має читати цей твір, що ви зрозуміли тему есе.
2. Уважно вчитатися в тему есе, знайти ключові слова, осмислити проблему.
3. На чернетці написати тези, краще з наведенням певних доказів, які допоможуть розкрити тему твору.
4. Стисло і влучно занотувати аргументи і приклади.

Поради щодо побудови есе:

1. Твір есе варто розпочати зі вступу, в якому має бути висвітлено загальний підхід до теми, вступ повинен містити проблемне завдання і відповідь на поставлене питання. Це теза есе.
2. Теза чітко визначає межі написання есе. Автор есе не має права описувати все, що йому відомо в обсязі заданої теми, а лише те, що буде творчою відповіддю на поставлене питання у темі.
3. Упродовж усього есе необхідно підкреслювати зв'язок поданих фактів з тезою.
4. Основна частина есе вибудовується з метою переконання читача. Для цього автор есе має використати вагомі аргументи. Спочатку варто викласти головні ідеї та факти, які підтверджуватимуть приклади до цих ідей.
5. Обсяг есе має бути не дуже великим (хоча не існує якихось чітких рамок і обмежень щодо обсягу есе).

Правила, яких варто дотримуватися при написанні есе:

- (використано ідеї І.Звоненко)
- Вступна частина має бути стислою, але виразною й містити у собі центральний метафоричний образ.
- Останнє речення вступу й перше речення основної частини мають бути органічно пов'язаними. Сутність зв'язку: пояснення правомірності метафори.
- Обсяг основної частини не регламентується, але необхідно пам'ятати: зі збільшенням обсягу есе втрачає легкість жанру.
- Основна частина пов'язана з висновком не лише за думкою, а й за способом мовного оформлення (через центральний образ).
- Есе має містити озвучену кінцівку. При цьому зовсім не важливо, кінець є ствердженням будь-чого, запитанням чи остаточно не завершеними роздумами. Вдалим варіантом завершення есе вважається використання афоризмів і цитат.

Використання мовностильових засобів у творі-есе:

1. Важливу роль відіграють порівняння.
2. Велика увага приділяється внутрішньому змісту і зовнішній оболонці слова. Гра зі словом на рівні оригінального осмислення теми.
3. Авторське використання великої літери, коли є потреба піднести певні акценти, та малої літери, коли навпаки є необхідність, підкреслити втрату величі чи особистісної цінності.
4. Авторське використання розділових знаків, абзаців.
5. Контекстуальне використання засобів зображувального-виражального ряду. Не треба боятися «поєднання непоєднуваного»; неочікуване може бути якраз найцікавішим у контексті роздумів.
6. В есе є вмотивованим і доречним використання складних синтаксичних конструкцій і неповних речень, обірваних фраз; використання усього арсеналу вставних слів, відокремлених членів речення вигуків...
7. Одним із головних аспектів є чуттєво-емоційний лад викладу думок.

Побудова есе:

1 Назва теми _____

2. **Вступ** – особисті погляди, що чітко висвітлюють тези та підходи автора. _____

3. **Аргументи, які обстоюють тезу**

1) _____

2) _____

4. **Факти або приклади, які підтримують головну думку твору**

1 _____

2 _____

5. **Висновки** – узагальнення есе, в яких підкреслюється як автор довів свою позицію, і знов окреслюється тема.

Теми есе:

- “Прекрасна мить життя”
- “Чарівність і могутність слова”
- “З чого зіткане щастя?”